Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807 / 4-0237 Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 323. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 323. JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, DECEMBER 4, 1952. VOL. LX.

ТЕФТ ПРОТИ ПРИЗНАЧЕННЯ ДОРКІНА НА СЕКРЕТАРЯ ПРАЦІ

Сінсінаті, у стейті Огайо. — Сен. Роберт А. Тефт, один з передових республіканців, назвав „неймовірним призначенням" вибір демократа, Мартіна Доркіна, на становище секретаря праці. Сен. Тефт був суперником ген. Айзенгавера в змаганні за кандидата на президента від Республіканської партії. Після найменування Айзенгавера він примирився з кандидатом і багато причинився до його вибору президентом. Заки вибраний президент проголосив початкові призначення на кабінетні становища, він відбував конференції з Тефтом. Загал населення був під враженням, що Тефт одобрює Айзенгаверові іменування, тому спротив Тефта викликав загальне здивування тим більше, що він зредагований в гострому тоні. У заяві Тефта сказано між ін.: „Призначення Доркіна це неймовірне призначення. Це не кидає жадної тіни на характер і спосібність самого Доркіна. Кількома наворотами я розмовляв з Гербертом Бравнелем, який займає ключеве становище при кабінетних призначеннях, і порекомендував кількох кваліфікованих людей. Одначе ніколи не було згадки, щоб призначити людину, яка завжди була партійним демократом покрою Трумана, поборювала вибір Айзенгавера і обстоювала скасування закону Тефта-Гартлі. Це зневага мільйонів юніонних членів і урядовців, які мали відвагу спротивитися наказам таких людей як Доркін, щоб голосувати на Стівенсона. Це призначення залишає без представництва в кабінеті мільйони таких демократів, на півночі й на півдні, що залишили партію на те, щоб підтримати ген. Айзенгавера, а дає заступництво їх найзавзятішим противникам".

Негайно після проголошення заяви сен. Тефта почала преса дискусію над наслідками цієї несподіваної події. Демократична преса добачує в цій незгоді між Айзенгавером і Тефтом нагоду для Демократичної партії вже в наступному Конгресі. Конгресові кола того переконання, що Сенат затвердить Доркіна на становище секретаря праці, коли на це прийде час. Досі вибраний президент не оголосив жадної відповіді на заяву Тефта.

Ф. Джессуп зрезиґнував зі становища загального амбасадора

Вашингтон. — През. Труман прийняв до відома резиґнацію д-ра Филипа К. Джессупа зі становища амбасадора для окремих доручень в різнородних справах висловлюючи йому признання за його прислуги для „безпеки нашої країни і для втримання миру на світі". Стало відомо, що теж амбасадор Валтер Дж. Доннелі, професійний дипломат і високий комісар Злучених Держав для Німеччини, зголосив свою димісію, заповідаючи, що він пуститься на „бизнесовий шлях життя". Джессуп, у своєму листі до президента згадує, що він перебув на державній службі від 1948 р., хоч він мав тільки один рік відпустки як професор міжнародного права Колюмбійського університету в Ню Йорку. Сен. Джозеф МекКарті вийшов свого часу з закидами, комунізму проти Джессупа, одначе з уваги на це, Труман, у прощальному листі до Джессупа написав, що „Ваші американські земляки мають супроти Вас довг вдячности за Вашу охоту перервати академічне життя, щоб зробити публічну прислугу".

Рокефеллер на місце Доллеса в фундації свого імени

Ню Йорк. — Джан Д. Рокефеллер III обраний головою фундації Рокефеллера на зібранні фундаційної ради, що відбулося в Вільямсбурґу, у стейті Вірджінія. Його дід, Джан Д. Рокефелер, доробившися маєтку на нафтових підприємствах, став філянтропом, роздавав багато грошей на різнородні добродійні цілі, а в 1913 р. оснував спеціяльну фундацію Рокефеллера — „для поширення добробуту людства по цілому світі". З часу заснування фундації витрачено з неї біля пів більйона долярів. Фундація працює в чотирьох ділянках: — медицини й публічного здоровля, природних наук і рільництва, суспільних наук та людяности. Джан Д. Рокефеллер III приходить на місце Джана Фостера Доллеса, який зрезиґнував з голоства, приймаючи становище секретаря стейту в кабінеті вибраного президента Айзенгавера. Батько Рокефеллера III, Джан Д. Рокефеллер молодший, теж був головою цієї фундації від 1917 до 1940 р. Теперішній Рокефеллер був членом фундаційної ради від 1931 року, отже він познайомлений з діяльністю фундації.

УКРАЇНЕЦЬ НА З'ЇЗДІ АМЕРИКАНСЬКИХ ФІЗИКІВ

Ст. Луїс, Мо. — В днях 28 і 29 листопада тут відбувся черговий з'їзд Американського Фізичного Товариства, в якому взяло участь декількасот фізиків. На з'їзді виступав з доповіддю д-р Зиновій Храпливий, представляючи результати своїх дослідів із теоретичної фізики.

ПІД ЧАС НАПАДУ З ПОВІТРЯ РАДІЄВІ ПРОГРАМИ БУДУТЬ ПЕРЕСИЛАТИСЬ

Вашингтон. — Білий Дім сповістив, що складено пляни, щоб радієві програми могли відбуватися дальше на випадок, що на Злучені Держави буде виконаний напад з повітря. Дотеперішні правила федерального уряду вимагали, щоб радієві й телевізійні станції застановили негайно передачу програм, як тільки гудки дадуть знати, що зближається повітряний напад. Це придумано на те, щоб ворог не міг використувати радієвих станцій для подавання знаків для своїх бомбардувальників. Новий плян, проголошений Білим Домом, складений знавцями в порозумінні з Федеральною Комісією Комунікацій і радієвими заповідачами. План увійде в життя впродовж кількох місяців. Він буде стосуватися тільки постійних — „стандардових" — радієвих станцій, а покищо ще не придумали способу тримати в русі телевізійні станції. Під час нападу радієстанції залишать звичайні повітряні „лінії" для них призначені, а перейдуть на канали придумані для необхідности. Тоді не буде станцій з назвами ні поодиноких буков, а тільки спільні станції без імені. — Новий порядок такий важливий, що його піддано під затвердження Краєвої Ради Безпеки, заки президент його оголосить публічно.

ЗА ВИДАТНУ СЛУЖБУ ДЛЯ КРАЇНИ

Президент Труман нагородив медалею Видатної Служби адмірала Сідні Сауерса, колишнього керівника Центральної Розвідчої Агенції і тепер дорадника в справах безпеки і розвідки. Під час окремої церемонії в Білому Домі, президент Труман високо оцінив працю адмірала Сауерса в ділянці „ефективної програми безпеки".

Справу Латтімора передано слідчому судові

Вашингтон. — Генеральний прокуратор Джеймс П. МекҐранері подав до публічного відома, що департамент справедливости зажадає від федеральної слідчої лави провірити поведінку Овена Латтімора, професора університету Джан Гопкінс в Балтімор і знавця далекосхідних справ тому, що впродовж двадцяти років він був „свідомим і виразним інструментом совєтської політики". Сенатська Підкомісія Внутрішньої Безпеки, яка допитувала Латтімора впродовж одинадцяти днів, під час слідства про Інститут Тихоокеанських Відносин в лютому й березні 1952 р., зробила закиди Латтіморові, що він допустився п'ять разів кривоприсяги під час допитів. Закиди проти нього підніс сен. Джозеф МекКарті ще в березні 1950 р. назвавши його „головним совєтським шпигуном в Америці." Після того сенатська комісія закордонних справ, яку очолював сен. Міллард Е. Тайдінґс, виправдала Латтімора, закидаючи сен. МекКарті напастливість. Попереднього року Луї Буденц, що колись був редактором комуністичної газети „Дейлі Воркер", а пізніше став католиком, посвідчив в сенатській комісії, що Латтімор був комуністом, чому Латтімор не заперечив. Щойно тепер підкомісія ствердила неправдомовність Латтімора, і поробила відповідні висновки.

Новий уряд Венесуелі

Каракас. — Від імени армії сповіщено населення Венесуелі, що тимчасовим президентом країни став полковник Маркос П. Хіменез. Хунта — (рада), що досі мала в країні владу, уступила, склавши свої повновласті, які вона отримала в 1948 році, після військового перевороту у Венесуелі. Провід армії прийняв уступлення хунти й іменував президента, на підставі, як це офіційно сповіщено, висліду голосування. Це сповіщення, одначе суперечить приватним повідомленням, які говорять про дійсну перемогу опозиційних партій. Проте, за офіційним ствердженням, проурядова партія Ф. Е. І. випередила інші партії, маючи досі 570,123 голосів. Першим декретом нового президента було іменування кабінету міністрів та звернення до народу, в якому ствердженно, що волевиявлення населення рішатиме про справи країни.

Податковий поборець поставлений у стан обвинувачення

Ню Йорк. — Джозеф Д. Нунан, податковий комісар, поставлений у стан обвинувачення федеральною слідчою суддейською лавою за те, що впродовж свого п'ятирічного урядування він затаїв 91 мільйонів долярів податку від своїх особистих прибутків за роки 1948-1950. Слідство над цією справою було ведене від лютого поточного року. Заки суддейська лава викінчила справу проти Нунана, вона поставила в стан обвинувачення його помічника Данила Боліча 20 вересня, закидаючи йому затаєння $7,445 його особисто-доходового податку в тому самому часі. Проголошуючи стан обвинувачення, судейська лава оприлюднила теж прибутки Нунана впродовж п'яти років, що дійшли до висоти $416,144.30. Податок від таких прибутків повинен був виносити $291,523.81, а заплачено було тільки $200,437,21.

Сліпець склав присягу як діючий адвокат

Самміт, у стейті Ню Джерзі. — Лист з стейтового уряду у Трентоні, що його дістав Дж. Генрі Крус мол., повідомив його, що він може явитися в стейтовім бюрі 11 грудня, щоб скласти присягу як адвокат. Лист такий, який отримали інші правники, що склали були адвокатський іспит в жовтні теперішнього року. Одначе лист до Круса помітний тим, що його відбирач це сліпа людина, яка склала адвокатський іспит і має явитися в столиці стейту для складання присяги на точне виконування професійних обов'язків. Він сліпонароджений, одначе відзначається високими здібностями. Він студіював права в університеті Дру, в місцевості Мадісон, у стейті Ню Джерзі.

Сніг в східніх стейтах

Ню Йорк. — Від неділі падає в околиці Ню Йорку сніг. У неділю був це сухий сніг, який не спричинив невигоди, зате у понеділок перед полуднем почав падати густий мокрий сніг, який перемінився в дощ і спричинив перерви в комунікаціях та спізнення в праці. Місто Ню Йорк прогосило приймання до праці змітання снігу 1,500 людей, а санітарний департамент пустив у рух сніжні вантажні авта для вивожения снігу. Тому, що заповідачі погоди передбачують довготривалу зиму, старші безробітні особи можуть покористуватися нагодою для хвилевих заробітків. До цього звичайно треба мати свої лопати і теплі одяги, головно непромокальні плащі.

КОМІТЕТ О.Н. ВІДКИНУВ СОВЄТСЬКИЙ ПЛЯН В СПРАВІ КОРЕЇ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Політичний Комітет Генеральної Асамблеї відкинув вчора величезною більшістю голосів совєтську пропозицію, щоб в Кореї негайно припинити війну, але з тим, що справа вимаганої комуністами примусової репатріації полонених повинна бути полагоджена пізніше. Совєтську пропозицію, яку китайські комуністи назвали „єдино реальною", підтримали в Комітеті тільки совєтські представники, 12 країн здержалось від голосування, а всі інші були проти неї. Попереднього дня Комітет прийняв індійську компромісову резолюцію в тій справі. Індійська резолюція пропонує, щоб доля полонених була вирішена політичною конференцією в справі Кореї впродовж 90 днів після перемир'я, і якщо ця конференція впродовж 30 днів не потрапить вирішити долі тих полонених, які відмовляються від репатріації, тоді вони повинні перейти під правну, моральну і матеріяльну опіку Об'єднаних Націй. Згідно з правильником Об'єднаних Націй, Політичний Комітет повинен передати під розгляд Генеральної Асамблеї не тільки прийняті, але теж і відкинені ним резолюції, якщо вони заслуговують на увагу. Тимсамим, і прийнята Комітетом індійська резолюція, як і відкинена ним совєтська вже сьогодні мають бути передані Генеральній Асамблеї. Проте, становище поодиноких країн до тих резолюцій в Політичному Комітеті перерішує їх долю теж і в Генеральній Асамблеї, отже вже наперед можна передбачувати, що теж і там індійська резолюція буде прийнята, а совєтська буде відкинена. Інше діло, що індійська резолюція, якщо на неї не погодяться комуністи, не матиме практичного значення в теперішніх переговорах в Панмунджоні, хоч вона дала б новий моральний капітал аліянтам. Якщо комуністи на цю резолюцію не погодяться, тоді Генеральна Асамблея обміркує дальші заходи для закінчення війни в Кореї, але це вже зможе статись тільки після різдвяної перерви в нарадах Асамблеї.

Офіційне ствердження про працю совєтських шпигунів в О.Н.

Ню Йорк. — Велика слідча суддейська лава (Ґренд Джурі), що пильно досліджує наявність підривних елементів в бюрах ОН, освідчила, що ствердженно „концентрацію нельояльних американців" на високих становищах в Об'єднаних Націях та їхніх різних установах. Слідча лава освідчила, що дехто в державному департаментові сприяв просяканню в ОН підозрілих осіб та намагався стримати діяльність лави, що прямує до виявлення такого роду виладків. Лава заповідає дальшу працю у тому напрямку, яка дає виразні наслідки, бо в останніх днях виявлено, що два американці, що займають дуже визначні становища в ОН, належали до совєтських шпигунів. За останніх дев'ять місяців, лава переслухала 100 свідків, переважно з-поміж урядовців ОН. Висліди дотеперішньої праці лави, висловлені у великому справозданні з трьох тисяч слів, були доручені федеральному судді Давидові Еделстінові, після трьохгодинної розмови групи слідчих із суддею. Слідчі висловили при цьому побажання ,щоб висліди їхньої праці були взяті під увагу, а вся справа, щоб розглядалась, як пильна. За висловом одного з слідчих, в справозданні виявлено співпрацю департаменту справедливости з державним департаментом, а саме тоді, коли, два місяці назад, були спроби „від певних чинників" департаменту справедливости спинити діяльність лави. Макс Зімерман, один з слідчих заявив, що ніяке посередництво, навіть з Вашингтону, не стримає вияснювань лави. У справозданні лави знаходиться також низка порад щодо недопускання у майбутньому підозрілих осіб до діяльности на високих становищах в ОН, зокрема, щоб кожний американець, перед тим, як отримає працю в ОН, був перевірений у своїй лояльності.

На поклик ЗДА країни переводять земельну реформу

Об'єднані Нації, Н. Й. — Американський представник до Економічної і Фінансової Комісії ОН д-р Ісадор Любін заявив на зборах цієї комісії, що багато країн перевели земельну реформу згідно з закликом державного секретаря стейту Діна Ачесона, з яким він звернувся був до всіх держав перед двома роками. Італія розпарцелювала 265,000 акрів, в Японії від 1946 року розпарцельовано 4,630,000 акрів. Уряди не тільки парцелюють землю між селян, але ще й допомагають новим фармерам загосподаруватися на новій землі. Також Єгипет та Індія плянують давати землю селянам, щоб уздоровити свою земельну господарку.

Шуман і Аденауер за відновлення переговорів

Париж. — В своєму коментарі про вислід неділних виборів в окрузі Сари, французький уряд бажає приспішити переговори з Німеччиною. Сарську проблему бажає Франція розв'язати в дусі „європеїзації" цієї малої країни, бо досі ця справа не дозволяє розв'язати всі інші важливі проблеми, такі як участь Німеччини в європейській обороні. Шуман заявив, що д-р Аденауер в останньому своєму листі подав до відома становище Німеччини, яке не годиться на французьку розв'язку. Тепер Німеччина повинна подати свій проєкт у цій справі, бо комісія фахівців не може цього зробити, вона зможе працювати над подробицями розв'язки, коли на неї згодяться обі сторони. Технічно цю справу можна розв'язати при допомозі договору між Францією та Німеччиною, бо ті дві держави заінтересовані нею. До виборів не допущено „пронімецькі партії" тому, щоб не доводити до заворушень та поглиблення пристрастей. — Пресовий референт уряду в Бонні Фелікс фон Екард заявив, що Німеччина готова відновити переговори з Францією, але вона не погодиться на те, щоб округа Сари була господарськи получена з Францією. Німеччина не хотіла б признатися, що потерпіла поразку під час виборів. Німецький уряд заявив, що він не визнає уряду Сари під проводом Йоганнеса Гофмана. Екард заявив, що „журналісти ЗДА сумніваються в тому", що вибори в Сарі відбувалися правильно.

Катовицьку дієцезію захопили червоні

Лондон. — Польський комуністичний режим захопив владу над Катовицькою дієцезією та назначив там капітульним вікарієм свого колляборанта парафіяльного священика Филипа Беднаржа. Цього Беднаржа хвалить варшавський уряд як „великого патріота". Польські круги в Лондоні побоюються за долю трьох католицьких єпископів, які зовсім зникли після того, як проти них були гострі атаки в урядовій пресі. Ці єпископи виконували свою владу в Катовицях.

ТРИ ВИРОКИ СМЕРТИ В КИЄВІ

ВІЙСЬКОВИЙ ТРИБУНАЛ ЗАСУДИВ ДО РОЗСТРІЛУ ТРЬОХ „ВОРОГІВ НАРОДУ" ЗА „СПЕКУЛЯЦІЮ"

Москва, 2. грудня. — Місцевий кореспондент „Ню Йорк Таймсу" інформує, на підставі повідомлення київської газети „Правда України", що спеціяльний військовий трибунал в Києві засудив до розстрілу трьох „ворогів народу", обвинувачених в — „контрреволюційній діяльності", яку вони мали проявляти змовою та спекуляцією в загальній торгівлі, що коштувало країні „сотні тисяч карбованців". Це перший випадок, що військовий трибунал судив обвинувачених за торговельні проступки. При цій нагоді американський кореспондент пригадує, що кару смерти введено в Совєтському Союзі три роки тому, — після хвилевого пропагандивного її скасування по другій світовій війні, але виключно за „зраду вітчизни" та за „шпигунство і підривну диверсію". В повідомленні сказано, що теперішні вироки смерти в Києві військовий трибунал проголосив на підставі „параграфів кримінального кодексу України". Імена „ворогів народу", засуджених до розстрілу, подається як: Хаін, Ярошецький і Герсон. Суд відбувся під проводом генерал-майора Подоїціна з міністерства справедливости та в асисті двох прокурорів, цивільного і військового. Нічого не сказано про оборонців. З повідомлення виходить, що обвинувачені вели свою „контрреволюційну роботу" з головного бюра легкої промисловости в Києві, яке постачає добрами цілу київську торговельну сітку. Завідуючим того бюра і рівночасно керівником змови в спекуляції мав бути К. А. Хаін. В спекуляції мало бути вмішаних багато осіб, але „Правда України" називає тільки 3 засуджених до розстрілу та згадує про два інші засуди на 25 років каторги. З повідомлення виходить, що змовники спекулювали всіми родами товарів коштом консументів, продаючи ці товари на чорній біржі. За гроші, які вони в той спосіб здобували, вони купували золото і ховали його в місцях, про які знали тільки вони самі та їх родини. В дальшому сказано, що змовники втягали до своєї роботи все нових спільників, — яких вишукували між „злочинними елементами", головно між людьми „з темним минулим та антисовєтським наставленням".

Аліянтська авіяція виконала атаку на комуно-корейську столицю

Токіо. — Кільканадцять американських суперфортець з аліянтської далеко-східньої авіяції виконали вчора черговий масовий налет на комуно-корейську столицю Пйонґянґ, засипаючи бомбами всіх родів і калібрів місцеві військові об'єкти, зокрема залізничі варстати та військову школу. Аліянтський налет натрапив тільки на незначну протилітунську оборону з боку ворожої зенітної артилерії. На сухопутньому фронті комуно-китайська піхота пробувала впродовж дев'ятьох годин взяти приступом аліянтські позиції на північ від Кумгви на центральному секторі фронту, але ці намагання були відбиті аліянтською артилерією та з великими втратами для ворога. З інших секторів фронту повідомляють тільки про „спорадичну активність" патрульних відділів.

Совєтські вчені обіцяють творити життя в ляборатор

Москва. — Совєтські вчені обіцяють новий винахід, в якому вони будуть „першими" перед капіталістами. Совєтська професорка Ольга Лепешінська, яка працює над проблемою продовження життя, пише в совєтських часописах, що совєтська наука — „йде вперед гігантичними кроками, і вже недалекий той час, коли ми зможемо сотворити в ляборатортії живу матерію-білок, званий протоплязмою, з якої виникають усі комірки „живих організмів". Товаришка Лепешінська пише, що досі не вдалося науці створити живу матерію, але це зовсім не значить, що воно неможливе.

Папа Пій XII упрощує кардинальські шати

Рим. — Папа Пій XII. видав зарядження, яким упрощує дорогі шати, що їх обов'язані носити кардинали, коли виступають під час урочистих парад. Досі ці шати коштували понад 3,000 долярів, і вони були зроблені з шовку, а тепер можуть бути вовняні. Цей розпорядок відноситься до нових кардиналів, бо давніше іменовані мають затримати дотеперішню одежу. Дотеперішні ризи були довгі на 20 стіп, і їх тримали за кардиналом окремі люди. Тепер вони будуть тільки на 10 стіп довгі, і сам кардинал зможе їх носити, притримуючи рукою. Сам Папа Пій XII. носить тепер простішу одежу, його шапка не з шовку, тільки з вовни. Теперішня кардинальська одежа коштуватиме 1,000 долярів дешевше. Кардинали, що є членами чинів, зможуть виступати в одежі своїх чинів.

ГОЛЯНДІЯ ГОТОВА ОБМЕЖИТИ СВОЮ СУВЕРЕННІСТЬ

Гаґа, Голяндія. — Нижча палата голяндського парляменту прийняла вчора більшістю 86 голосів проти 7 таку поправку до конституції країни, яка дозволяє на обмеження суверенности Голяндії в користь понадпаціональних організацій. Голяндія тим самим є першою країною, яка перевела таке законодавство. Ухвалені доповнення до конституції дають урядові право повіряти через відповідні договори, законодавчу, адміністративну і юридичну владу міжнародним організаціям та дозволяють парляментові ратифікувати більшістю двох третіх голосів навіть такі міжнародні договори, які могли б суперечити постановам голяндської конституції, якщо б цього вимагав „розвиток міжнародного правного порядку". Тим самим голяндський парлямент виявив свою готовість підпорядкувати деякі основні закони своєї країни, та у відповідних обставинах, ростові міжнародних організацій, обмежуючи до деякої міри свою суверенність. Проти цих доповнень до конституції голосували тільки комуністи, які називали ці доповнення „резиґнацією із суверенности в користь мільйонерсько-імперіялістичного уряду Айзенгавера". Нові доповнення до конституції, для своєї правосильности, повинні бути прийняті ще сенатом, що вже наперед вважається за запевнене. Крім того парлямент виніс ще одне історичне рішення, на підставі якого індонезців, які впродовж трьох століть були голяндськими підданими, тепер вже вважається „чужинцями".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00
Недільне видання:			
На рік у ЗДА	$3.75	На рік у Канаді	$4.25
На пів року у ЗДА	$2.00	На пів року в Канаді	$2.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSPY CITY 3, N. J.

КАБІНЕТ АЙЗЕНГАВЕРА

Новообраний президент, Двайт Д. Айзенгавер, уже вибрав тих, які будуть його найближчими співробітниками і відповідальними за внутрішню та закордонну політику країни. Закінчив він добір такою несподіванкою, як покликання на секретаря праці людини, яка не тільки що була демократом і голосувала на Адлея Е. Стівенсона як президента, але вела у своїй юнії ще й агітацію за демократичним кандидатом. Є нею, як відомо, Мартин П. Доркін, один з віцепрезидентів Американської Федерації Праці. Отже урядова особа АФП займе місце в міністерськім кабінеті, чого досі не було. Це важливе, бо хоч Джордж Міні, новий президент АФП, заявив, що він не поручав Доркіна на становище секретаря праці, проте підкреслив, що „його старий приятель", себто Доркін, є „твердим ірляндцем" і надасться ідеально на цей пост. Знов Доркін заявив зі свого боку, що він переконаний, що закон Тефт-Гартлі, знесення якого домагалося зорганізоване робітництво, буде „поправлений в спосіб задовільний для робітництва", що теж туже важне.

Ми навмисне зупинилися довше на цьому назначенні, бо воно у внутрішньому житті країни матиме велике значення. Прецінь головні робітничі організації заявилися в президентських виборах проти Айзенгавера і за відкликання закону Тефт-Гартлі, як протиробітничого. Не диво, що з усіх боків дають признання Айзенгаверові за розумний вибір особи на становище секретаря праці. Не менше вдоволена країна також й іншими членами кабінету, вже назначеними. Виявляється, що не перемогла в доборі ніяка „стара ґвардія" і не перемогли ізоляціоністи, бо секретарем стейту став Джан Фостер Доллес, а головою американської делеґації до Об'єднаних Націй назначений сенатор Генрі Кабот Ладж мол. Обидва належать в Республіканській партії до найдалі йдучих „інтернаціоналістів". Тому теж нема найменшої обави, щоб наступила в наступному році якась зміна в американській закордонній політиці. Про Доллеса пишуть одверто, щоб не звертати уваги на його „виборчу" критику закордонної політики демократичної адміністрації, бо він буде її продовжувати... Це потверджують навіть заяви самого Доллеса про конечну потребу ще тіснішого порозуміння між обидвома головними партіями щодо закордонної політики, як було досі. Знов сен. Ладж мол., хоч походить з роду відомих ізоляціоністів, дав уже багато доказів свого „інтернаціоналізму". Тільки від нього надіються в Об'єднаних Націях твердішої руки у відношенні до Совєтів та їхнього саботування справи світового миру, а в першу чергу перемир'я в Кореї. Отже, як сказано, загально вдоволені з назначень Айзенгавера. Тільки невдоволений сен. Тефт з назначення Доркіна секретарем праці, вважаючи його „трубою Трумана".

В кабінеті Айзенгавера бачимо представників великого промислу і банкирів. Це правда, але правдою є теж те, що тих капіталістів зараховують до людей ліберальної думки. Вони дуже подібні своїм характером та своїми поглядами до самого Айзенгавера. Всі вони разом хотіли б як не підняти доляр вгору, то бодай втримати його на теперішній висоті; вони не хотіли б безробіття, інфляції та ґенеральних страйків, що спинювали б природний розвиток господарства країни, а хотіли б збалянсувати якнайскорше державний бюджет та знизити податки. Так має виглядати їх „консерватизм". Якщо вони консервативні тільки в такому напрямку, то вони не матимуть великого спротиву. До цього можна б ще тільки додати, що навіть цього вони не осягнуть зараз, ні за рік, бо небезпека з боку Совєтів не буде маліти, а тим самим країна не зможе жити нормальним життям.

Нова адміністрація матиме більшість в обидвох палатах Конґресу і це облегшить їй працю. Проте демократична меншина є така велика, що республіканці мусять з нею рахуватись не тільки в закордонній політиці, але й в домашній. Отже є пожадана кооперація в одній і другій ділянці. Айзенгавер прямує до неї.

ДАВНО ПОТРІБНА КООРДИНАЦІЯ

В попередньому числі „Свободи" надруковано Звернення Українських Громадських Організацій в Німеччині й Австрії до американських українців в справі координації допомогової акції в Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті. Звернення підписали представники обидвох Українських Церков, Центрального Представництва Української Еміґрації в Німеччині, Українського Центрального Допомогового Об'єднання в Австрії, Української Санітарно-Харитативної Служби в Німеччині, Комісії Допомоги Українському Студентству, Союзу Українських Воєнних Інвалідів, Об'єднання Українських Жінок та Европейського Представництва ЗУАДКомітету.

Централя ЗУАДКомітету у Филаделфії привітала це звернення і теж під ним підписалася.

В Зверненні представники згаданих інституцій подають заокеанським українцям „радісну вістку", що між ними в Німеччині й Австрії наступила згода в координаційному розподілі тих засобів, які американські українці складають та висилають через ЗУАДКомітет. В тій цілі всі ті організації і представництва створили Координаційну Комісію при ЗУАДКомітеті в Европі та закликають ввесь американсько-український загал, щоб з сьогоднішнім днем складав і пересилав всі свої грошові і речеві пожертви на допомогу залишенцям через ЗУАДКомітет, а Координаційна Комісія дбатиме, щоб ця допомога була розділювана „у дружній громадській співдіяльності із засадами загально-національної доцільности і гуманности".

Це звернення започатковує новий, зглядно привертає „добрий старий" етап в цілій допомоговій акції американських українців. Його можна тільки привітати та найвище висловити жаль, що воно не появилося вже рік, два чи п'ять років тому.

В чому діло? Усі ми маємо ще в живій пам'яті ті часи, коли ми, американські українці, створили, чи — краще — вибороли собі наш національний ЗУАДКомітет, перемігши найбільші зовнішні і внутрішні трудноші. Цей Комітет, що впродовж свого існування зібрав самою тільки готівкою коло півтора мільйона долярів на допомогу та грубі мільйони продуктами й одягом чи медикаментами, цей сам ЗУАДКомітет, що здобув собі міжнародне визнання та найбільший авторитет в американських урядових колах і на міжнародному терені, став нашою національною гордістю, як історичне досягнення американських українців.

Це не виключає, що ЗУАДКомітет міг допуститися одної чи другої помилки, але це є наш Комітет і ми, американські українці, є на те, щоб ці помилки поправляти, якщо такі справді були.

Тут не місце на те, щоб повторювати чи наводити досягнення і заслуги ЗУАДКомітету, але з досвіду знаємо, що як довго вся наша допомогова акція концентрувалась в тому Комітеті, так довго були в ньому мільйонові допомогові фонди і так довго можна було виконувати працю, яка своїми розмірами і своїм значенням далеко переходила саму тільки акцію матеріяльної допомоги.

Це цілком зрозуміле, що в такій акції, як допомогова, завжди було і буде найбільше „покривджених" і невдоволених. Тому дали замало, іншому забагато, ще іншому взагалі не дали, і так з уст до уст. Витворюється таким чином ситуація, над якою кожна розумна людина може тільки плечима здвигати. До якого безглуздя доходять того роду „невдоволення" і „опозиції", хай послужить прикладом такий відомий нам факт:

На одній товариській імпрезі гості, за традиційним американсько-українським звичаєм, зложили мізерних 20 долярів на допомогу залишенцям. Один з приявних проголошує збірку та заявляє, що він вишле гроші по призначенню через ЗУАДКомітет. Тоді одна людина, яка — до речі — сама віддає багато труду і своїх скромних фондів на допомогову акцію, але яка рівночасно розаґітована та зантаґонізована до ЗУАДКомітету, заявляє, що коли б ця збірка мала йди на допомогу залишенцям через ЗУАДК, то вона відтягає свого доляра. Їй звертають того доляра. Тимчасом виявляється, що ця сама людина приїхала до Америки в 1949 році через ЗУАДКомітет і досі не покрила навіть тої малої оплати на адміністраційні видатки, що їх ЗУАДКомітет побирав.

Інший приклад. Одна організація в Ню Йорку виявляє похвальну активність та висилає живностеві й інші пачки залишенцям в Европі. Але зайнявши якесь дивне вороже становище до ЗУАДКомітету, вона за пересилку кожної пачки до Европи волить заплатити по два, три і більше долярів, замість того, щоб скористати з мінімальної поштової оплати, бо тільки кількадесять центів, якою користується в пересилці пакунків до Европи ЗУАДКомітет.

Ще інший приклад. Поодинокі організації в Европі, невдоволені колись тим, що їм признає з допомогових фондів і ресурсів ЗУАДКомітет, понайменовували собі в Америці представників і уповноважених, які повинні збирати для них фонди. Одна така уповноважена людина вважає великим успіхом, що вона впродовж одного чи двох тижнів назбирала в Ню Йорку 200 долярів. Що це є 200 долярів і скільки таких тижнів буде, що її знайомі будуть давати їй ці пожертви?

Таких і подібних прикладів можна б наводити без кінця. Звичайно, не тільки не можна мати нічого проти того, щоб наші громадяни складали пожертви на допомогові цілі, без огляду на те, куди, якими шляхами й для кого вони йдуть. Допомога є допомога й вона завжди є добра та благородна. Але, хаотична допомога ніколи не матиме того ефекту і тої вартости, що допомога зорганізована. Скільки всіх грошей на допомогову акцію призбирали ті всі уповноважені та представники? Тисячу, десять чи п'ятдесят тисяч? Хто знає і яка контроля розподілу тої допомоги? Скільки таких спритніших, що дістали допомогу і від ЗУАДКомітету і від СХС і від інших організацій, а скільки було таких, що взагалі жадної не дістали? Скільки грошей і енерґії витрачено через безглузду конкуренцію в допомоговій акції? При цьому єдино покривдженими є всі ті, що так дуже нашої допомоги потребують.

Дотеперішній розгардіяш в допомоговій акції причинився до того, що розпорошена збіркова акція на допомогу не дала сумарично навіть малої частини того, що давала в минулому і що може дати сьогодні скоординована акція. До того розгардіяшу причинилась у великій мірі — з жалем треба ствердити — і частина нашої преси, що з всіляких особистих чи політичних мотивів почала неперебірчиву кампанію проти ЗУАДКомітету, висосуючи з пальця купу видумок та обвинувачень, не здаючи собі справи, яку шкоду вона тим наносить цілій допомоговій акції. При різних нагодах доводиться почути закид, що, мовляв ЗУАДКомітет видає 25 відсотків на адміністрацію, тоді коли в кожній хвилині можна зайти до канцелярії ЗУАДКомітету у Филаделфії і з чорного по білому переконатися, що адміністраційні видатки ЗУАДКомітету сьогодні не виносять навіть 12%, а за ввесь час праці ЗУАДК вони пересічно менші, ніж 8%! Що більше, там теж з чорного по білому можна переконатися, що сьогодні на кожний доляр, що його зложили українці на допомогу через ЗУАДКомітет, той же ЗУАДКомітет дістає приблизно 5 долярів від американських та міжнародних інституцій на ті ж допомогові цілі для українців.

Сказаного досить, щоб переконатись, як направду радісна вістка про більше ніж конечну координацію допомогової акції в ЗУАДКомітеті. Хай же ця вістка буде могутнім апелем до всього нашого загалу і хай він відгукнеться на неї не сотками чи тисячами, але сотками тисяч спільних пожертв на допомогову акцію, скоординивану тепер в ЗУАДКомітеті і на яку так дуже очікують наші залишенці. Нашими найщедрішими пожертвами в цей передріздвяний час докажімо всі, як один, що ми справді хочемо допомогти і що ми справді допомагаємо в найкращих американських традиціях не партіям, групам чи особам, але людям, нашим рідним братам і сестрам — українцям, без уваги на їх походження та політичні чи релігійні переконання. Їсти хочуть всі і всі мусять мати одяг. Ми мусимо і ми повинні нагодувати, зодягнути і забезпечити всім найконечнішим тих 25,000 наших залишенців в Німеччині, Австрії та деяких інших европейських країнах, і ми можемо та маємо всі можливості це зробити!

Ярослав Курдидик

Нові форпости большевицької імперії

Большевицьке „закріплення" Далекого Сходу і підбігунової зони

До російського ненаситного імперіялізму можна підходити у різних варіянтах. У своїй основі він однак залишиться назавжди питомий і незмінний — байдуже, чи його очолювали білі, чи також червоні царі з Кремля.

Дуже яскраво висловлюється про нього знавець московської військової історії ген. Н. Сухотін: „Росія провела у війнах — пише він майже дві третини свого існування. Починаючи від часів Петра Великого її мета була — доступ до моря — виправдуючись тим, що вона масив суходолу, якого природа позбавила доступу до моря. Цей масив суші відкритий з усіх боків і Росії залишається тільки два виходи: завоювати всю Азію й Европу зброєю, а коли це не вдалося б, тоді доведеться гинути Росії під ударами східніх кочовиків або західних завойовників".

Москалі дивляться на Европу, як на вулкан, який постійно вибухає і їх заливає та що за останніх 135 років Росія була п'ять разів під загрозою европейських інвазій. Це були: 1) Наполеонська війна 1812, 2) т. зв. Кримська війна (французько-англійський напад) в 1854 році, 3) німецька інвазія 1914 р., 4) англійсько-французька т. зв. інтервенція 1918 р. і 5) гітлерівська інвазія 1941 року.

Совєти по старій звичці москалів насторожені і з недовір'ям очікують нового нападу з боку Европи, не входячи ближче в те, хто й коли його спричинить.

Москалі немов би почувають свою нижчість не лишень тільки у стратегічному аспекті, але й в загальному. Росія, починаючи від найдавніших часів, вела своєрідну політику ізоляції і втечі якнайдальше від того „загрозливого осередка", яким була й залишиться для неї назавжди Европа. Це була може й одна із головних причин і поштовхів, які примусили Росію переставити головний тягар своєї імперіяльної експансії на Далекий Схід, звідкіля загроза спротиву з боку евентуальних противників виявлялася без прирівняння, меншою.

Там стояла тоді проти Росії тільки Японія як конкурент, що могла на Далекому Сході висовувати претенсії на колонізування Китаю. А Китай тому 100 років виявлявся „політичною мрякoвиною", виснажуваний братовбивчими війнами. Так, констеляція на початках російських колонізаційних затій на Далекому Сході була тоді дещо кориснішa, ніж тепер, де там починає висовуватися на повний ріст грізний для Росії „червоний по формі, а жовтий по змісту" пробуджений китайський імперіялізм.

Російська „перетасовка"

Думка, щоби перекинути в першу чергу російську індустрію за межі Уралу і забезпечити її „віддаллю" від Европи, не нова. А вже ніяк її не можна приписувати „ґеніяльности" Сталіна. Створення, а краще поширення і розбудова „Кузбасу" й далекосибірської мережі, головним чином тяжкої військової індустрії, якраз за період большевицької влади це звичайний собі проґрес у серії російської імперіяльної послідовности.

Це може тільки одна з ланок дещо інша формою закріплювання й реалізування відвічних російських тенденцій, плянів і дій.

Можна навіть заризикувати твердження, що Росія напружує в останніх п'ятдесятьох роках усі свої сили, щоби перекинути цілу свою потенціяльну спроможність за Урал і там розбудувати й закріпити правдиву „російську великодержаву".

Не малу ролю у поштовху Росії на Далекий Схід відограла також „Друга Весна Народів" (1917-20 років), що почала відосередно діяти. Нині вже немає й мови про те, щоб цей стан припинити або обмежити. Творення Совєтами сателітів в Европі не є виявом їхньої сили, а тільки слабости. Їх можна уважати за „штучно-твори", які щоправда можуть послужити, на випадок війни, за першу оборонну ізоляційну смугу; але ніколи, як вияв російської експансії в напрямі заходу або тривке закріплювання нових імперіялістичних позицій. Побут москалів у тих державах найбільше пошкодив їм самим. Думка, що „найкраща пропа-

(Закінчення на стор. 3)

Іван Кедрин

ПРОПОВІДІ В ПУСТИНІ

Усім, що бувають на громадських сходинах і зборах добре відоме таке невеселе явище: У залі мало людей, менше, як цього можна було сподіватися за скількістю українців в даному місті чи членів даної організації. Чути гіркі слова про байдужість земляків та громи на голови тих, що не прийшли. Але всі ці докори вислухують люди, які власне прийшли, отже заслуговують на похвалу, а не догану, — до тих же, що їх нема, всі промови взагалі не доходять. Іншими словами, вся енерґія, витрачувана на переконування неприсутніх — це витрата часу, як і марною витратою часу вважати все, що не веде до цілі.

Те саме торкається всіх статтей, закликів і постанов, що ними повна українська преса на тему жалюгідного становища маси українців в ЗДА до проблем громадської активности, до участи в політичній акції у користь українських визвольних змагань, — на тему нинішнього духового обличчя українського громадянства в ЗДА.

Передусім газет не читають тисячі, що були б обурені, коли б сумніватись у їхньому патріотизмі та вартости народу. Багато є також таких, що тому, що приналежні до одної з чотирьох національних організацій, що до них вступили тільки з уваги на асекураційну полісу, — дістають газету і „переглядають" її, не читаючи „ковбас", себто довших статтей на громадські теми. Врешті третю категорію становлять ті, які і дістають часопис і прочитують його „від дошки до дошки" і на цьому закінчують свої патріотичні обов'язки. Вони ніяк не беруть під своєю адресою всіх міркувань про „порядну людину". Їхня віра у правильність їх матеріялістичного егоїзму така тверда, що проповідь, виголошувана під їх адресою, не доходить до їх свідомости.

Існує гостра проблема: Як дібратися в гущу байдужости американсько-української громади? На цю байдужість нарікають керівники Українського Конґресового Комітету, зажурені скількістю платників національного податку, особливо при зрості витрат із зростом актуальности української проблеми, тісно пов'язаної з щораз гіршою міжнародньою ситуацією (а може ліпшою, якщо рахувати, що вона може тривко поправитись тільки новою війною!). Про цю байдужість говорив недавно відповідальний керівник ЗУАДК. Про цю байдужість аж кричало інтерв'ю, що ось недавно появилось у „Свободі" із керівником акції закупу Народного Дому в Ню Йорку. Ця байдужість громади й закоханість у собі та своїх чекових книжечках є направду „соборницька", бо вона охоплює всі без вийнятку політично-ідеологічні табори. Багато говориться про здисциплінованість одного з тих таборів, що її завидують прихильники Національної Ради, — проте фактом є, що „Національна Трибуна" мусіла ліквідуватись, а втаємничені твердять, що коли б половина паперових передплатників тієї газети була вирівняла свою заборгованість, то існування газети було б запевнене бодай на рік-два довше. Знову ж американські українці із табору Української Національної Ради не можуть по нинішній день здобутися на видавання журналу політичної думки, ані невеличкої політичної бібліотеки, дарма, що кошти такої бібліотеки мінімальні. Про „кризу української людини" виголошує доповіді д-р Шлемкевич, про необхідність ревізії деяких закорінених у нас, нині анахронічних політичних „канонів" говорить на прилюдних зібраннях і автор цих рядків. Різні середовища уладжують у себе щораз частіше дискусійні вечорі на актуальні політичні теми. Але що із усього цього шуму? На кожній такій доповіді є від 20 до 100 слухачів, достатична авдиторія для доповідача, але без впливу на масу, що стоїть осторонь, цією проблематикою не цікавиться і її не піддержує ані своєю участю ані своїми грішми.

Проповіді в пустелі це дуже неприємна річ. Вони не знуджують тих, що їх не слухають, але доводять до розпуки самих проповідників, вимагаючи від них ще більшої впертости, як упертість „порядних людей", що бойкотують зорганізоване громадянство і його цілі. Покищо маємо такий сумний стан, що велика частина місця в часописах присвячується на проповіді на пустині, на доказування людям, що взагалі треба щось робити, — замість те місце присвячувати вже на ідеї і дискусію, як це робити. Це криза, яка витискає всю іншу проблематику та яка швидше чи пізніше примусить всі наші відповідальні чинники, всіх громадян із почуттям відповідальности, сходитися і продумувати, який з неї вихід.

Віктор Приходько

„ПАБІСКО"

(Спогад)

(3)

Боже, Боже! Скільки то большевики витратили чорнила і паперу, пишучи про те, як еміґрація закордоном „запродає" капіталістам Україну, як то вона по Европі розкошує на народні гроші й медом-вином запиває!

А що ж я в дійсності зустрів? — Стіну! Стіну недовір'я, скептицизму, навіть ворожости. Міністри, департаменти, урядовці — всі страшно насторожились. Як то, залізниці і трамваї на двадцять літ? Запродавати Україну? А дзуськи! Привести французьких капіталістів? — Та нас всіх перевішають!..

Справа була надзвичайно тяжка! І головна трудність її була в тому, що всі ми, — міністри й не міністри, за малесенькими виїмками, нічого в тих справах не розуміли. Концесія, експлуатація, амортизація, закордонний капітал — це були для нас страшні „жупелі"! Як порядні свідомі українці „першого призиву", ми знали українську мову, літературу, історію, але економіка — та ще й якась висока, закордонна — це нас не торкається! А в даному разі швайцарські і міжнародні капіталісти безперечно хочуть нас оплутати! Подалі від них!

— Добре. Але як же бути? Та же большевики щодня вивозять з України більше, ніж капіталісти хочуть за двадцять літ? А неволя, терор, заслання! Та же і царська Росія уділяла концесії — і ніякої біди від того не було. А Київський трамвай — теж бельгійський, — а який гарний і як весело ним проїжджають кияни! А, крім того, хочуть же нам допомогти політично! На що ж ми на еміґрації?

Так справа посувалась „до гори". Прем'єр-міністр, нинішній пан президент — А. М. Лівицький, об'єктивно вислуховував арґументи — „за" і „проти" і своєю лаґідністю заспокоював пристрасті.

Отже — треба передовсім з'ясувати для себе пропозиції „Пабіска". Підрахувати, урахувати, обміркувати. І пішли „засідання"! Наші, українські, засідання! Створено було спеціяльну комісію. „Пабісковську комісію". Найбільше застережень висувало Міністерство Народнього Господарства, від нього не відставало Міністерство Фінансів, а навіщо ж існує ще Державний Контроль? І нині здравствуючий державний контрольор І. М. Кабачків та його помічник, покійний Микола Миколович Ковальський, ретельно й сумлінно підраховували усі „за" і „проти". І навіть висока швайцарська валюта нікого не спокушала!

Але час! Час! Найбільший ворог усіх українських підприємств, заходів і починань! Він летить, летить стрілою і не звертає жадної кваги на наші засідання, комісії і наради. Минала рання весна 1922 року, одцвітала пізня, починалося літо, а справа ще не була готова!

Аж дійшла вона до самого Пана Головного Отамана Симона Петлюри! Знав він про неї і од п. Прем'єра, знав, очевидно, і з листів П. І. Чижевського. Отаман мешкав тоді у Варшаві, але наїздив також до Тарнова. І, — о, радість і побіда! Довідуємся, що Пан Отаман на нашім з Чижевським — боці. Опозиція хмуриться, але думка Отамана — щось значить! Так чи інакше, але він вимагає, щоби Рада Міністрів якнайскорше, ще під час його побуту у Тарнові, цю справу розв'язала. Він сам буде присутній на засіданні.

Пам'ятаю це засідання — воно було не одно, а декілька! Тодішній наш прем'єр обставляв їх, як і приїзди Головного Отамана, — великою таємницею, хоч Отаман ніколи про те не дбав і жадної охорони біля себе не держав. А обережність була потрібна, бо коли Уряд перебував у Тарнові, то зв'язок з Україною не переривався і Україна, що тоді особливо пручалась і хвилювалась повстаннями, присилала до свого правительства ходоків. Були то справжні ходоки-повстанці, але приходили й дуже підозрілі типи...

Засідання відбувались в помешканні Пана Головного Отамана, на одній з бічних вуличок Тарнова, в його їдальні, за великим подовгастим округлим столом. В засіданнях брала участь уся тодішня Рада Міністрів, на чолі з Прем'єр-Міністром А. М. Лівицьким. Оскільки пам'ять мені не зраджує, бували тоді присутні: Міністр внутрішніх справ — О. П. Морозовський, освіти — П. І. Холодний, ісповідань — І. І. Огієнко, військових справ — генерал Юнаків, закордонних справ — кн. І. Токаржевський - Карашевич, жидівських справ — Пінхас Красний, державний контрольор І. М. Кабачків і державний секретар (хто саме — не пам'ятаю). Я заступав Міністерство Фінансів. Під час засідань був присутній Пан Головний Отаман.

Центральною справою була справа „Пабіска". Здавалось, вона викличе великий бій, але до часу вирішення її в Раді Міністрів, вона значно обтерлась в комісіях та кулуарах, в міжчасі приїздив міністр Чижевський і багато чого з'ясував, а Пан Головний Отаман виразно стояв на боці справи. З України та Росії йшли вістки про розрухи, — треба було діяти і догода з „Пабіском" відкривала ці можливості. Все ж, з огляду на важливість справи, Головний Отаман запропонував, щоби голосування відбулось поіменно, щоби кожний був свідомий свого кроку. Оскільки пригадую, ніхто не заявився проти, був лише якийсь внутрішній сумнів, чи фірма виконає свої зобов'язання.

Позатим, було в той приїзд Пана Отамана ще багато інших справ і засідання тягнулись майже тиждень та кінчались дуже пізно. Я приходив додому о другій-третій годині вночі.

Якби то не було, справа „Пабіска" була вирішена і наш міністр фінансів одержав уповноваження умову з фірмою підписати.

Сталось це приблизно в червні-липні 1922 року.

Здавалось, перед Урядом одкриваються великі перспективи...

Але... з цього моменту починаються „неясності" з фірмою „Пабіско". П. Чижевський з обуренням сповіщає, що представник фірми, який в роках 1920-21 дуже радо з ним бачився, тепер уникає зустрічі, а на його листи до Швайцарії, щоби приїхав уповноважений до Відня для підписання умови, фірма не відповідає. Бачу з листів, що старому все це дуже неприємно. В листах він нарікає на „хахлів", що справу затримали, затягнули, „запропастили". Оглядається на положення в світі, яке, на жаль, стабілізується і нерішучість фірми можна зрозуміти... „Але я їм спокою не дам", — каже Чижевський, — „коли вони солідна фірма, то мусять зі своїх переговорів тягнути відповідні консеквенції".

Чижевський нахвалявся, але переконливости в його загрозах не було. Та й справді, що міг зробити бідний Павло Іванович супроти „світової констеляції". Америка, Англія, Франція рішуче не хотіли воювати. Побивши Німеччину, підписавши звитяжний Версальський трактат, вони спочивали на лаврах і пожинали плоди побіди. Малі нові держави — Польща, Чехословаччина, Югославія, Румунія, що постали чи поширились на рахунок старої Австрія, з великим захопленням занялися мирним будівництвом і бажали спокою.

І тільки українцям та іншим еміґрантам в Совєтської Росії здавалось, що „так" залишитись не може, що гуманний і культурний світ „мусить" вмішатись у внутрішні справи большевицькі і „припинити злодійства", які вони чинять...

(Продовження буде).

Юрко Степовий

ПЛАЧ КУБАНІ

ДО 20 РІЧНИЦІ ЗНИЩЕННЯ КУБАНІ

Витали чорні демони над колись заможними кубанськими станціями. Вони зазирали в кожну щілину високого паркану козачої садиби. Вони стукали у щільно зачинені віконниці чепурних чорноморських хатів. Вони заглядали у найглибші закутини козачого подвір'я. У повітрі пахло грозою. Люди принишкли. ходили мовчазні і засмучені. Чекали на великий грім. Червоний деспот з далекої Москви задумав виконати свій кривавий задум над непокірними козаками.

Це було восени 1932 року. Одного холодного листопадового ранку, на ст. Тихорецькій зупинився швидкий потяг далекого слідування: „Москва - Баку". З потягу поспішно пересідали суворі і мовчазні люди в чорних шкірянках і в сивих шинелях, з парабелюмами і мавзерами під пахами, з валізками і течками. Це була зграя представників „братського" народу з Пензи, Тули, Рязані, Москви, які їхали на допомогу „відсталому" меншому братові з Кубані. Ці намісники Кремля, пересідали на потяг Сталінград-Краснодар, поспішаючи до свого місця призначення — серця Кубані — Краснодару. Там вони зовсім висідали з потягу і мчали автами на вул. Комсомольську, 22, де стояв двоповерхавий будинок з вивіскою:: „Кубанський Окружком ВКП (б)".

Що робилося в кабінетах того грізного будинку цілу ніч, невідомо. Одне лише відомо, що усю ніч безперестанно гудів мотор мотоцикля ОГПУ, який усе поспішав від страхітливого будинку по Комсомольській 22 і назад. Там, за щільно зачиненими дверима і спущеними важкими шторами, розроблялися пляни знищення Кубані.

Краснодар принишк і напружено чекав. За цю ніч наче й просторі вулиці якось позгиналися.

А як тільки задзвеніли перші ранкові трамваї, як тільки почав підійматися вгору синявий морок ночі, хлопчаки-газетярі, збиваючи з ніг прохожих, мчали по вулицях міста і вигукували заголовки нічного випуску „Красное знамя". „Зламати петлюрівсько - куркульський саботаж!". „Викорчувати з корінням охвістя петлюрівських недобитків!", „Покласти край буржуазно - націоналістичнім прихвостям з Підінституту!".

Заспані і злякані перехожі боязко розгортали часопис. Чорні літери ще зовсім свіжої фарби сповіщали про екстраординарні заходи бюра кубанського окружному ВКП (б). Там же повідомлялося про прибуття до Краснодару спеціяльно уповноваженого Ц. К. ВКП (б) Лазаря Кагановича, говорилося про закриття українського відділу при Куб. Педаг. Інституті і про інші вироки над кубанцями.

Цього ж таки холодного листопадового дня по всіх підприємствах і учбових закладах Краснодару проходили масові мітинги, на яких проробляли „історичні" постанови, кубанського окружному ВКП(б). Всюди проклинали українських буржуазних націоналістів, що звили собі затишне гніздо на українськім відділі в Пединституті. Найдобірнішою лайкою засідання „протирає з пісочком" кожного науковця цього відділу, торкається окремих активніших студентів, нарешту проголошує цілу оду на честь „великого друга Кубані", прославляє його незвичайну мудрість і дякує „великому братському народові" за допомогу.

Після того виходять на трибуну професори, доценти, студенти. Всі вони, як по нотах, каються в недоконаних провинах, обіцяють виправитися і закінчують славословієм на честь Сталіна.

Але ось виходить на трибуну невисокого росту зовсім лисий чоловік. Заля, принишкла, чекає. Низького росту чоловік прокашлявся. Потім почав розповідати фантастичні речі, про те, як він, досліджуючи діялекти Кубані, об'єктивно виконував ворожу роботу, як він, ніби, в своїх лекціях протаскував буржуазно - націоналістичну теорію засуджених „зрадників" українського народу.

Його голос часто зривається. Він блідніє і червоніє, то він полотніє. Так і видно, що його промова є написана ще перед зборами, а йому лише наказано виголосити її, як свою власну. Зрештою і він, як і всі, закінчує подякою „великому другові" української мови Сталінові. Це був професор української мови Іван Васильович Шаля. Людина глибокої наукової ерудиції, ідеальної чистоти і рідкої працьовитости.

За ним виходить на трибуну високого росту з чорною бородою, але ще зовсім молодий доцент української літератури Петро Гребінник (він же декан українського відділу Пединституту). Молодий і вродливий Петро Васильович, не зовсім обдарований промовець, нещадно торощить українських буржуазно - націоналістичних літературознавців: Річицького, Щупака, Христюка. Визнає, як він безкритично брав їхню шкідливу теорію, втовкмачував у голови студентів, чим поповнював страшний злочин перед партією і урядом. Він клянеться виправдати себе і так само закінчує свою промову гимном на честь „найбільшого друга" української літератури.

Далі говорить молодий доцент історії СССР, напричуд вродливий блондин Іван Сидорович Коцюберда (він же декан історичного факультету Пединституту). Хоч ніби за своїм фахом і посадою нічого й не мав спільного з українством, але він недавно прибув із Дніпропетровська, говорив у приватних балачках українською мовою, а найбільше його нещастя, що він був головою комісії по українізації державних установ Кубані.

Іван Сидорович б'є себе в груди, доводить, що українізація Кубані є штучна справа, що кубанці це не є кубанці, що нащадки запорізьких козаків є не нащадками, що їхня українська мова не є ніякою українською, що чорноморці не прибули з Чорноморя, а десь із Волощини і т. д.

Останнім виступає старшого віку, але надзвичайно енергійний доцент історії України Юрій Михайлович Пелипенко. У своїй загальній промові він громить українських буржуазно-націоналістичних істориків Грушевського і інш. Він прославляє „великого друга" історії України і обіцяє вивести історичну українську науку на правдиві марксо - ленінські рейки.

Може б іще виступали і громили, але Чирва урочисто заявив, що вже пізній час і що на завтра передбачається велика праця, а тому він збори закриває. Перед закриттям він зачитав листу, хто з науковців і студентів іде до якого району Кубані для ліквідації прориву по хлібозаготівлях і колективізації.

Другого дня майже увесь Педагогічний інститут розїхався по районах Кубані. Поїхали студенти і науковці природознавчого факультету, математичного, історичного, але серед них тільки не було ані науковців ,ані студентів українського факультету. Їх, правда, й дома не було другого дня.

Де вони зникли по закінченні отих зборів у Пединституті — лишалася довго таємницею.

Про цю таємницю зникнення науковців українського відділу кубанського Пединституту ми довідалися у 1948 році, вже на еміграції, з безсмертних соловецьких мемуарів С. Підгайного.

Це про нього самого Івана Васильовича Шалю згадує автор мемуарів, описуючи випадкову зустріч з ним на Соловках, де, між іншим, змучений професор жалувався на кепський фізичний стан здоров'я і напевне знайшов вічний спочинок у мерзлих нетрях страхітливих Соловок.

Оце той самий вродливий з чорною бородою молодий доцент української літератури Петро Вас. Гребінник, як згадував Семен Підгайний, в ледяному бараці далеких Соловок співав арію Карася в „Запорожець за Дунаєм", чаруючи своїм чудовим баритоном в'язнів.

Не згадує п. Підгайний нічого про Юрія Михайловича Пелипенка і Івана Сидоровича Коцюберду. Та й не міг він про них згадати, бо вони були замордовані тоді ж у листопаді в підвалях Ростовського ГПУ. Не згадується в мемуарах і про десятки інших науковців і студентів бувшого українського відділу Куб. Пединституту, що сконали по підвалах ОГПУ в Кубані.

Поїхала тоді по Кубані ота зграя московських післанців у чорних шкірянках і сивих шинелях. Це вони тієї страшної осени 1932 р. пустили з димом у повітря двадцяти тисячну станицю Полтавську. Вони з корнем вирвали правдивих господарів станиці з їхніх насіджених дідами і прадідами гнізд і вивезли усіх, — старих і малих за Урал в дикі степи будувати Магнитогорські і Сталіногорські. Це вони, оті самі в чорних шкірянках і сивих шинелях заселили ст. Полтавську зайдами з далекої Московії і перейменували станицю в Красноармейську.

Це Москва стерла з лиця землі красуню станицю Уманську і переіменувала її в Ленінградвську. Це її криваві кати пустили з димами десятки чудових кубанських станиць. Це вислiди їхньої злочинної праці можна було бачити на вузловій станції Тимошівка сонячного січневого дня 1933 року.

Тоді всі колії Тимошівки завантажені були транспортами. Вікна й двері загратовані. Тисячна маса народу на перонах. Роздався протяжний дзвінок. За ним довгий сюрчок і енергійний помах червоного прапорця. Транспорти поволі рухаються один за одним. А крізь загратовані двері і вікна доноситься шматуючий душу спів:

Ідуть, ідуть чорноморці
Назад ноги гнуться,
А як глянуть в рідний край
З очей сльози ллються...

То був суцільний плач пошматованих кубанських сердець. То плакали не тільки люди в ваґонах за ґратами і тисячний натовп на пероні, то плакала уся Кубань.

***

Нехай же оцей жмут спогадів у двадцяту річницю великої масакри Кубані буде вінком на могилу славних синів Кубані, що тієї трагічної осени сконали в підвалах ростовських, краснодарських, армавірських, майкопеських ОГПУ ,на могилу усіх отих, що їхні благородні кістки тліють під плаксивими березами холодної півночі, крижаної Колими і непрохідних Соловок.

Нехай же їхні тіні — тіні жертв московсько - большевицького терору — голосно кличуть розкиданих по чужих світах живих кубанців до нещадної помсти над професійними садистами із московського політбюра.

Нехай же наука трагічного листопаду 1932 року буде грізною пересторогою для сучасних і майбутніх поколінь щодо дружби з „братнім" народом в отих чорних шкіряних і сивих шинелях, з мавзерами і парабелюмами, що вивантажувалися на ст. Краснодар нумер 1. листопадового дня 1932 року.

А ота тужлива пісня, що неслася з-за загратованих вікон і дверей на ст. Тимошівка, нехай летить по чужих світах, де розкидані живі чорноморці, і вічно бренить славою і непоборністю невмирущого кубанського козацтва.

Нові форпости большевицької імперії

(Закінчення зі стор. 2)

ганда проти російсько-большевицького імперіялізму, це самий большевизм" — знайшла тут своє повне підтвердження, а „троянський кінь", яким москалі хотіли в'їхати в Европу, був їхньою найбільш невдалою авантюрою у поході до Атлантійського океану.

Це й одна із головних причин, чому большевики всю свою потенцію на закріплення своїх позицій перекинули якраз не на Захід, а на Схід.

Російські далекосхідні магістралі

В цьому році минає 78 років з того часу, коли Микола II, як молодий престолонаслідник забив у Владивостоці символічний цвях у залізничу дорогу заплянованої тоді транссибірської залізниці.

Це саме не далеко від того місця, де стоїть пам'ятник адмірала Нікольського, на якому сказав Микола I вичеканити пропам'ятний клич російського імперіялізму: „Там де завішено російський прапор, ніхто не може його більше зняти".

Цей самий клич залишився у москалів і надалі як символ експансії. Змінилася тільки фарба прапору... Щоб запевнити із стратегічної точки погляду, цю магістралю довжиною 7,000 км., яка на випадок війни мала б засобляти військові гарнізони на Далекому Сході, москалі, без огляду на царський чи большевицький режим, старалися тримати там завжди свої найкращі елітні війська і поруч „сучасних невільників" тримають там свій найбільше надійний елемент. Владивосток від 1858 р., коли його відірвано від Китаю, перемінився із невеликої і нічим незамітної рибацької оселі в символ панування москалів на Далекому Сході, в заборолo морської і літунської сили.

З Владивостоку розгалужуються опірні морські і літунські пункти, що розтяглися на Камчатку та Курильські острови. Найсильніше розбудовано Командорський острів, де зосереджено найбільше підводних суден та викидних площадок для ракет типу „Ф". Разом з Петропавловським островом вони мають тримати у перехресті загрози Алеутські острови й Тихий океан.

Нещодавно писала з прихвальками „Красная Звезда", що обидва стратегічні осередки, „ніби дві набиті рушниці, націлені у підступно загарбану американцями Аляску і відновлену ними японську імперію, яка їм знову загрожує з того боку, але на яких американські імперіялісти поламають собі тим разом зуби".

Невральгічне місце магістралі

Большевики свідомі, що той головний нерв їхньої сполуки з Далеким Сходом дуже легко пошкодити з уваги на те, що він тягнеться вздовж манджурського кордону і тому розпочали будову залізничної вітки Ніжний Удинськ (Тайшет) до Комсомольська, який большевики називають, чванькувато „вторим Владивостоком".

Досі немає ще підтверджених точних вісток, скільки вдалося прокласти залізної дороги, яка за п'ятирічним пляном мала бути готова до 1950 р.

Її загальну довжину розраховано на 3650 км. а, на її мережі й розгалуженнях розташовано майже одну третину всіх концентраційних таборів СССР.

Як виходило б, цю залізницю мали б побудувати на кістках „білих невільників", як це зрештою зроблено було колись із будовою залізниці Москва-Петроград, Біломорканал, чи другі большевицькі „достіжєнія".

Вода має замінити залізницю

Друге, що большевики зараз гарячково здійснюють, це приведення північного морського шляху до такого стану, щоб він міг служити за нормальну водну артерію у сполуці між Сходом і Заходом і в підбігуновій смузі.

Зрештою у цілому тому задумі нема нічого такого „окремого большевицького". Хіба те, що большевицькі імперіялісти здійснюють тепер старі колишні задуми царських імперіялістів: графа Вітте й адм. Макарова, які твердили, що програш війни з Японією у 1905 році заключався головно в тому, що тодішня сітка постачання не була у спромозі засобити велику оперативну російську армію.

Головнокомандувач на тому пляцдармі ген. Куропаткін твердив, що армія загинула не від японських куль, тільки виснажилася з браку належного постачання. І большевиків найбільше жахає те, щоб на випадок нової війни не повторилася ще раз трагедія програшу з 1905 р.

Перші спроби за большевиків, щоб використати підбігунове мореплавання розпочав проф. Шмідт у 1932-33 роках, використовуючи головним чином літній сезон.

Відомо теж, що з того часу розвинулося нормальне, як на тамошні кліматичні умовини, судноплавання і, що довгі роки досліду дали великі здобутки.

Ось, наприклад, в часі т. зв. „політичної романтики" між СССР і націстівською Німеччиною у 1939-40 роках; німцям дозволено було перевести тим шляхом один боєвий винищувач, який появився як метеор на Тихому океані і накоїв, може щоправда, більше паніки, як шкоди.

Сьогодні розбудовано на тому шляхові цілу низку відносно добре споруджених й розбудованих портів.

Тудою перевозять судна і підводні човни з Мурманська й Архангельська, а дальше недалеко цих портів розбудовано літунські майдани і викидні площадки для ракетних бомб типу „Ф", що мали б теоретично міркуючи, на випадок війни, перші загрозити Америці перелетом через Північний бігун.

Не без зв'язку із загрозою большевиками з того боку відбулися оце недавно арктичні маневри спільних: американської і канадійської армій, що як можна здогадуватися, мали головним завданням заімпровізувати й провірити у цих ґігантних просторах свою бойову готовість від всяких несподіванок непевного сусіда.

Відкриття, а краще доведення до загального відома про відкриття великого бойового літовища у Тюле на Гренляндії, має на меті показати большевикам, що й американці не сиділи за цей час із замороженими руками, і готові вже нині поставити спротив на половині дороги з СССР через бігун до Америки.

В добі сучасної техніки ніби змаліли простори і віддаль. Це беруть під увагу обидві сторони, Схід і Захід. Тому й американці висунули свої бази далеко аж до Окінави, Формози, Перл Гарбору і Тюле, а большевики до Порт Артура, Петропавловська і далеких підбігунових портів і літовищ, а саме: Новий порт, Нордвік, Колимск, Амбарчик і т. далі.

Для атомовозів, що летітимуть із своїми нищівними атомовими бомбами, треба дуже далеко висунених форпостів, які мали б за завдання „перехопити" одні одних по дорозі, й не допустити на свою територію.

Хто буде у тому більш зручним і вмілим, покаже майбутнє.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

НАРАДА УЧИТЕЛІВ У ФИЛАДЕЛФІЇ

Родинний дім, священики й учителі, це основні чинники у вихованні дітей і молоді. При взаємній, постійній і тісній співпраці цих чинників можна легко добитися гарних успіхів. Цю співпрацю та розподіл праці треба укладати на нарадах.

Учительська Громада у Филаделфії — вже від трьох років провадить з успіхом Курси Українознавства, отримуючи для цього частинну матеріяльну допомогу від Товариства Українсько-Американських Горожан при 847 Н. Френклин вул. Недавно перетворено ці Курси на 4-ступневу народню школу українознавства, 4-ступневу нижчу середню школу і 4-ступневу вищу середню школу українознавства. Завершення повної середньої шкільної освіти з українознавства є матура. Цей новий плян школи прихильно прийняли учні, батьки та українські установи, які цікавляться вихованням наших дітей. Тепер відвідує ці школи понад 96 учнів. З кожним днем з'являються додатково нові учні.

У зв'язку з цією ділянкою Учительської Громади та з приступленням до видавання найконечніших підручників для навчання української мови виникло кілька дуже важних питань, які треба негайно полагодити. Найважніше з них — це недостатня кількість учительських сил зайнятих у цих ділянках. Окрім того треба конечно порозумітися у справі розкладу годин та днів навчання в різних студіях і в школі українознавства, щоб зайняття не відбувалося в тому самому часі для тих самих дітей.

Для полагодження цих і інших справ Управа Учительської Громади просить учителів самостійних студій (музики, малярства, ритмічної рухайки і танку), директора Українського Музичного Інституту, та учителів народньої і середньої школи постійно перебуваючих у Филаделфії, на спільну учительську нараду.

Нарада відбудеться в малих залях Клюбу Горожан, 847 Н. Френклін стр., у суботу, 6 грудня ц. р., в год. 5-тій попол. і повинна тривати тільки одну годину.

За Управу Учительської Громади:
Ю. Мачук і Б. Романенчук.

„ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ" ОО. ВАСИЛІЯН У КАНАДІ

Цього року оо. Василіяни в Канаді святкують свій „Золотий Ювілей", бо саме 31-го жовтня минуло 50 років, як 1902 р. прибули до Канади два отці ЧСВВ, а саме: о. Платонід Філяс, о. Созонт Дидик та о. Антін Строцький. Довший час працювали в Канаді тільки кілька отців ЧСВВ, але тепер оо. Василіяни творять окрему свою провінцію, в якій працюють 45 отців, 24 брати та 28 клириків вчаться в їхніх школах. Оо. Василіяни мають два доми в Мондері, два в Едмонтоні, один у Гримсбі (Онтеріо), та менші осередки в Торонті, Монтреалі, Вінніпеґу і Венкувері. Оо. ЧСВВ відтяжені тепер у душпастирській праці, бо приїхали нові священики з еміграції, і вони задумують посилити свою місійну, виховну та видавничу працю. Вже й тепер видають вони двотижневик „Світло", та плянують видавати книжки. В своїх виховних інституціях хотіли б вони виховати нові кадри працівників для піднесення релігійного життя нашого народу в Канаді, а також для майбутньої праці на звільнених від комуністичної диктатури рідних землях.

З нагоди свого „Золотого Ювілею" отці Василіяни дістали привіт від Ільдеранда Антонютті, Апостольського Делегата в Канаді та від прем'єра Канади Луї Сен Лорана.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Лудлов, Масс.

Посвячення прапорів.

По довгих заходах наше Тов. ім. Івана Франка, відділ 253 УНС, набуло свої прапори, синьо-жовтий український, з державним тризубом на середині, і зоряний американський. Прапори зроблено з найкращого шовку і вони будуть прикрасою для народних маніфестацій на цілий наш округ.

Посвячення прапорів відбулося дня 16-го листопада. На те свято запрошено теж членів довколишніх відділів УНСоюзу, як рівнож запрошено М. Давискибу, головного радного УНСоюзу з Бостону, Масс.

Посвячення прапорів відбулось під час Служби Божої і його довершив Всч. о. Кульматицький. При цій нагоді відправив молебень за здоров'я членів нашого відділу і панахиду за померших. На закінчення о. Кульматицький виголосив коротку промову про працю УНСоюзу в минулих роках і тепер, підкреслюючи, що УНСоюз причинився морально і матеріяльно для піднесення нашого народу. Під час відправ і посвячення прапорів церковця була переповнена місцевими і позамісцевими союзовцями.

По відправі відбувся спільний бенкет в церковній залі, що його офіціяльно відкрив секретар відділу д-р В. Осінчук, вказуючи на значення того роду імпрез. Товстмайстер був голова відділу П. Хомин.

Святочну промову виголосив наш гість, гол. рад. У. Н. Союзу М. Давискиба. Він у своїй змістовній промові з'ясував приявним, що означує бути членом такої установи, якою є наш У. Н. Союз, та жадна інша українська установа не дала на народні цілі стільки пожертв і не виконала такої величезної народної і громадської праці, як УНС. Дивно — говорив гол. рад. Давискиба, — що майже кожний українець і українка знають про УНСоюз та його працю, вартість і значення, але до цього часу ходять ще манівцями та не чують потреби йти спільно до великої мети з великою союзовою шістдесятьтисячною армією. Він згадав деж про 60-літню річницю **нашого органу** „Свобода" та закликав всіх членів УНС готовитись вже тепер до зустрічі 60-тих роковин УНСоюзу у 1954 році. До того часу кожний відділ повинен зорганізувати якнайбільше членів, щоб в згаданім році мав якнайкраще заступництво на ювілейній конвенції УНСоюзу, що відбудеться в Ню Йорку та буде зв'язана з ювилейними святкуваннями.

Опісля були питання про „Союзівку" та інші справи У. Н. Союзу. Кожний дістав вдоволяючу відповідь. На святі були заступлені такі відділи: 253, 52, 199, 207 та 68. Їхні представники заявили, що для добра Союзу попрацюють над збільшенням своїх відділів.

З черги забрав слово один з нових союзовців Анаталій Білодід, теперішній голова відділу 68 УНС в Спрінґфілд, Масс. Він передовсім дякував членам УНСоюзу, що приняли своїх братів з Придніпрянщини і допомогли їм створити відділ УНС в Спрінґфілд, Масс.

На кінець забрав слово провідник свята п. П. Хомин, дякуючи всім приявним за чисденну участь на святі їхнього відділу.

Гість.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 7. грудня, в салі парафіяльній, зараз по Сл. Божій. Присутність всіх членів конечна. — Уряд Бр.

ВІСТІ З ТОРОНТА

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ В ТОРОНТІ РОЗГОРТАЄ ШИРШЕ ПРАЦЮ

В Торонті існує від кількох літ Товариство Українських Підприємців і Професіоналістів, яке намагається зорганізувати для спільної праці та зактивізувати українських купців, ремісників, продуцентів та професійників. Коло товариства об'єдналося близько 100 видатних і свідомих наших земляків, що мають свої варстати праці, торгівлі та канцелярії, але за браком часу, бо всі члени Товариства мають повно праці, праця об'єднання була невелика. Щойно минулого місяця управа Товариства, яку очолює відомий українець — ріль-естейтор Іван Ілащук, посвятила ряд своїх засідань над проблемою поширення та пожвавлення праці в організації і розробила плян її на найближчі місяці. У висліді нарад Товариство Українських Підприємців та Професіоналістів заанґажувало окремого організатора та відкрило канцелярію, яка кожного дня дає поради та служить українській бизнесменській громаді. Розгорнено широку акцію за тим, щоб членами товариства стали всі українські фахівці і в висліді цього за останніх шість мітижнів прийнято вже в реєстр товариства 36 нових членів. Заходом товариства почав появлятися окремий його бюлетень, що називається „Наша Інформація" та містить кожного місяця вісті з життя українських торговельників і професіоналістів, як теж інформує їх про життя і працю організації. Тепер товариство підготовляє „Український Торговельний Довідник Торонта", що має подати українській громаді адреси всіх своїх фахівців. Тих фахівців у Торонті є коло 400, то ясно, що при дальшій активній праці Товариство може стати поважним фактором українського організованого життя в Канаді.

ВСЯЧИНА

Вімолоджування курячими яйцями

Чого то люди не вживають, щоб тільки могти відмолодитися! На перещеплювання мавп'ячих залоз можуть собі позволити тільки великі багатії, бо мавпи дуже дорогі на такі операції. Але знайшлися лікарі, які твердять, що можна з успіхом відмолоджуватися при допомозі курячих яєць, але не запортків, тільки тих, що вже були зароджені і лежали під куркою повних дев'ять днів. На таку штуку могли б собі позволити навіть бідаки, та знайшлися лікарі, які заперечують цю можливість. Вони твердять, що дійсно в тих яйцях находяться такі ферменти, які тримають при життю частини людської матерії в пляшках, але в людському організмі ці ферменти тратять свою силу під впливом шлункових соків. Мусимо чекати на нові винаходи, які дешевшим коштом давали б можливість відмолоджуватися навіть бідним людям. Та й, може, цей новий лік буде смачніший від тих несвіжих яєць.

Вуличні вправи перед коронацією в Лондоні

Недавно по вулицях Лондону „били в дванадцять барабанів", яких власники крокували перед королівською каретою, а за нею маршували сто вояків та відділ кавалерії. Спершу люди не знали, що це за чудасія, але пізніше довідалися, що це проба до коронаційної паради, яка відбудеться 2 червня 1953 року. Військові старшини стояли з боку та вимірювали час, який буде потрібний на їзду королеви з палацу до коронаційного місця. Та про коронацію дбають не тільки старшини з королівського почоту. На виставці, яку влаштували власники броварів повідомили, що під час коронації будуть продавати два рази сильніше пиво, як тепер. Це пиво буде в окремих пляшках, які матимуть етикети з королівською короною.

І риби гинуть від обжерливости

В Америці вже давно ствердили лікарі, що в цій багатій країні хворують та вмирають люди більше від того, що їдять забагато, ніж від недоїдання. Тепер вчені спеціялісти твердять, що це саме дієтся з рибами. Вчені не можуть знати, чи риби обжераються, коли вони живуть на волі в воді, але вони досліджують їх, коли їх кормлять в окремих приміщеннях. Коли дається рибам їсти щодня, або й ще частіше, то вони хворіють та гинуть від обжерливости, і тільки кілька відсотків риб гине тоді природною старечою смертю. Тому радять кормити рибу тільки що другий день, або тільки тричі на тиждень, бо при такому харчуванні риби залишаються здорові. На жаль, ці вчені не кажуть, скільки разів мали б їсти люди, щоб не хворіли та довго жили.

Каліфорнія поширює продукцію вина

В місяці вересні випродукували в Каліфорнії 11,000,054 ґальони вина, це на 22.7 відсотків більше від продукції з того самого місяця в минулому році. В перших дев'ятьох місяцях цього року навантажили там 82,871,461 ґальон вина, це значить на 15,96 відсотків більше як у тому самому часі минулого року.

Югославський баритон виграв процес із віденською оперою

У Відні відбувся цікавий процес, бо югославський співак, баритон Йован Ґліґор заскаржив до суду Віденську оперу за те, що передчасно звільнила його з праці та зірвала контракт. Опера твердила, що зробила це тому, що Ґліґорів голос не мав доброї колоратури, і під час співу того баритона чути було ще і якийсь додатковий голос, що видавав шиплячі шелести. Перший суддя казав Ґліґорові співати в суді, і на основі цієї проби казав опері заплатити співакові гроші за ввесь час, визначений у контракті. Але адвокат, що заступав оперу, вніс відклик від цього вироку, бо твердив, що суддя не фахівець, і не має права судити про спів. Відбулася розправа перед другим суддею, який покликав на знавця проф. Карла Ґросмана. Ґліґор співав у Віденському Концертовому домі арію з „Князя Ігоря". Численна публіка рясними оплесками привітала його спів. Проф. Ґросман просив, щоб співак повторив одну частину цієї арії. Він зробив це з такою силою, що й музичний експерт зачав бити в долоні. Віденська опера мусіла заплатити Ґліґорові 52,100 шилінґів (2,000 долярів).

Посмертні Згадки

ТЕОДОР НИЧ, член від. 291 У. Н. Союзу, упокоївся по довгій та тяжкій недузі 14. листопада 1952, в Клівленді, О., в 31. році життя. Похорон відбувся 17. листопада. Полишив у смутку дружину Марію, дочку Анну й сина Івана. — В. И. П.!

Управа.

АНТОНІЙ ГУРАЛЬ, довголітній член Бр. св. Димитрія, від. 288 У. Н. Союзу, помер 28. листопада 1952, проживши 70 років. Покійний походив зі села Дмухавець, пов. Бережани, Галичина. Полишив в смутку сина Антонія, сестру Анну Бойко, брата Демка і внуку. Похорон відбувся 2. грудня з укр. кат. церкви св. Иосафата. — В. И. П.!

Д. Мушастий, секр.

ТАРЗАН, ч. 2964. Скасований вирок.

AS THE WHIP ROSE AND FELL, A LOW, SAVAGE GROWL CAME FROM THE THROAT OF THE APE-MAN.

"SPEAK, KAILUK," MERALA COMMANDED. "I--KNOW--NOTHING," KAILUK MURMURED. "STRIP THE FLESH FROM HIS BONES!" SHE SCREAMED SAVAGELY. "HE

WITH A SAVAGE ROAR, TARZAN SPRANG FORWARD. FINGERS OF STEEL GRIPPED THE GUARD AND WHIRLED HIM HIGH.

Коли батіг підносився і падав, низький, дикий крик виходив з горла малполюдини.

„Промов, Кейлюче", наказувала Мераля. „Я... нічого... не знаю", шептав Кейлюк. „Здирай м'ясо з його костей!", вона дико кричала. „Він мусить говорити, або згине!"

З диким ревом Тарзан скочив наперед. Сталеві пальці схопили вартівника і вихром піднесли його вгору.